

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponkint.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fil. — Községeknek, körjegyzőknek, tanítóknak 8 kor. **Egyes szám ára 20 fillér.**

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

dr. Franciscy Lajos.

Társszerkesztő:

dr. Kaszala János.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. sz.

Hirdetések árai: Egy háromhasábos petitsor ára 16 fillér. Többszöri közlésnél árkedvezmény.

Hivatalos hirdetmények 100 szóig 4 kor., minden további szó 4 fil.

Állami konviktusok.

Ujabb időben, különösen nemzetiségi vidékeken felkapott jelszavá lett az a törekvés, hogy az állam a középiskolai tanulók számára konviktusokat létesítsen, s ezek révén biztosítsa egyfelől az idegen ajkú lakosság közé beékelte magyar családok gyermekeinek iskoláztatását, másfelől a nem magyar családokból származó szegénysorsú fiúknak magyar szellemben való nevelését.

Az eszme nem új, mert Horvátországban és a régi magyar Határvidéken már régóta vannak ilyen konviktusok, melyek az említett kettős cél szolgálatában állanak.

Legujabban a Délmagyarországi Köz-művelődési Egyesület be nem várva az állam kezdeményezését, Makón 160 tanulót befogadó diákokthont alapított, melyben 80 tanuló 25—50 százalékos kedvezményben részesülhet, esetleg egészen ingyenes ellátást is kaphat.

Közelebb esik hozzánk Léva városának mozgalma, melynek eredményeképp a városi képviselőtestület felfolyamodott a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez az iránt, hogy Léva városában, mint a magyarság végső határán a tót vidéki szegénysorsú tisztviselők fiai és kiválóbb tót

fiúk részére az ottani középiskolákkal kapcsolatosan állami konviktust létesítsen, a melyben a tanulók mindaddig ingyenes ellátást nyernének, a míg tanulmányaikat Léván végzik.

Ezekből a példákból is láthatjuk, hogy a konviktusok eszméje népszerű kezd lenni. Ennek a népszerűségnek az oka abban rejlik, hogy a magyar társadalom a konviktusoktól nagy sikereket vár. Sokan abban a hitben élnek, hogy egy ilyen konviktus rögvést megoldja azt a súlyos feladatot, mely az illető vidéken lakó családok vállára nehezedik a gyermekek iskoláztatása tekintetében és még többen vélik azt, hogy a konviktusok a magyar szellemű nevelésnek széles körre kiható tűzhelyeivé válhatnak.

A konviktusok nagy hasznát úgy az anyagi előnyök, mint a nevelés szempontjából tényleg nem lehet tagadni. De nagyon sok kell ahhoz, hogy egy konviktus minden tekintetben jó, céljának teljesen megfelelő legyen. Még a fizetések konviktusoknál is a jó vezetés nevelési szempontból a ritkaságok közé tartozik, az ingyenes konviktusokban pedig alig található fel. Az a pedagógiai rátermettség, melyet a konviktusok vezetése az előjárókban feltételez, nagyon kevés tanfőruinak a tulajdona.

Éberség, erély és szigor, körültekintő tapintat, szeretet és önfeláldozás azok a tulajdonságok, melyekkel a konviktusok vezetőinek és pedig nem csak egyik-másiknak, hanem mindeniknek nem kis mértékben kell birniok. Teljesen kiművelt, szemetszűrő hibáktól mentes erkölcsi lelkületnek kell a vezetés minden ágában uralkodnia. A hol ez a feltétel hiányzik, vagy csak fogyatékosan van meg, ott a konviktus az erkölcsi romlás tenyészfészkévé lesz.

Láttunk mi már konviktusokat, pedig nem is volt olyan rossz hírük, sőt bizonyos kedveltségnek és jó hírnévnek is örvendtek, melyekben a jobb házból származó és jó szülői nevelést kapott fiúk alaposan elromlottak, a jók a rosszaktól olyan bűnöket tanultak el, melyekről azelőtt sejtelemmel sem bírtak és melyektől magukat bármely rendes magánházban tisztán őrizték volna meg.

Tapasztaltuk azt is, hogy az ilyen rosszul vezetett konviktusokban a különböző nemzetiségű fiúk között, a kik addig békés egyetértésben éltek egymással, szenvedélyes nemzetiségi torzalkodások fejlődtek ki, melyek felszították a fajgyűlölet lángját, úgy hogy a nemzetiségi fiúk, mint elkeseredett, dühös nacionalisták kerültek ki a konviktusból.

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE” TÁRGÁJA.

Mit beszélnek a ciprusok?

dr. Tóth János emlékezete.

I.

A Pindar által megénekelt szigeteken, a hol meg nem sárgul a lomb és el nem hervad a virág, boldogok lagnak.

Nem erzik ők a fájdalmat, nem ismerik a bűt. Nem haragszanak, nem gyűlölködnek, bekés szeretetben élnek s elbeszélnek egymásnak élettörténetüket. A suttogó hangokat felkapja a lány esti szellő s átviszi a fák koronáira, melyek tovább adják egymásnak a boldogok krónikáit.

A mit ez a monda a boldogok szigeteiről regél, azt az emberi szív ösztönszerűen sejtü az erdők mélyén és a temetők csendjében. Ott is, itt is beszélnek a fák, a bokrok, cserjék és virágok s elsuttogják egymásnak néma birodalmuk lakóinak krónikáját.

* * *

A görzi sarkert a külföldnek azon temetői közé tartozik, melyeket jól gondozott városi temetőknek szokás tartani. Egy főút hasítja át a sarkertet s azt két egyenlő részre osztja. A főútról számtalan mellék út ágazik szét, melyek a temető

kisebb-nagyobb mezőkre szedelik fel, s keresztutak által vannak egymással összekötve. A főút két oldalán gyönyörű ciprusok sorakoznak, sötétzöld színük élénk ellentétet képez az út és a sarkeresztek fehérségével, mintha itt összefonta volna szárnyait az élet és a halál angyala.

A temető falának egész hosszában köröskörül sirboltok vannak, művészi monumentumokkal.

Minket most csak a főút érdekli, melynek bal oldalán, mintegy kétszáz lépényire a bejáratától domborodik halottunk sirja.

Mikor a sárga agyagos föld átvette csendes lakóját, a sir mellett gyszoló nagy ciprusfa lehajolt a virágkoszorús hantokra, békecsókot adott az új jövevénynek, s azután kikérdezte élettörténetét. Ki vagy? Honnet jösz, mi voltál, minő végzet hozott ide? Majd ismét felegyenesedett, kiterjesztette lombsátorát, melyben tanyát ütött a leszálló alkony enyhe szellője.

A ciprus beszélni kezdett és elmondta társainak mindazt, a mit a sirdomb tövéneél megtudott. Nem sokára élénk társalgás fejlődött ki az emlékezetnek ezen örökifjú őrei között, apróra szedték szét az új lakós életét, szallagra fűzték a sok szépet, nemest és jót, a mit róla az élet könyvéből kiolvastak, koszorúba kötötték, s átadták a sirdomb felett virrasztó kegyeletnek.

A kíváncsi szellő az utolsó szóig ellette ezt a beszélgetést, szethordta azt mindenfelé, a merre az elhunyt barátai és ismerősei lagnak, elvitte utánunk is az Adria partjai felé. Mi most el akarjuk mondani, a mit a gyors szárnyú követ révén a beszélgető ciprusoktól hallottunk.

* * *

Jobbágytelken gazdálkodó, szegénysorsú földműves szülőktől származott. A több gyermekkel megáldott család az élet nehézségeinek terhe alatt elvesztette kis vagyonszáját és szolga sorsra jutott.

Legidősebb gyermekük korán adta jelét nem közönséges tehetségének. Az akkori rendezetlen népiskolai viszonyok között ez élénk eszű fiú csak hebe-korba járt iskolába, mert ha a nélkülöző család jobban megszorult, szülei a testileg is jól kifejlett fiút a nagysurányi cukorgyárba küldöztették, hogy keressen valamit. Itt sokszor éjjeli munkát is kellett végeznie, s nem egyszer nyomta el az álom a kimerült gyermeket, a kinek azonban a munkafelügyelő épp úgy nem kegyelmezett, mint a társainak sem.

Hogy egy ilyen állapot minő hátrányos lehetett az iskolai előmenetelre, azt elgondolhatjuk. Kézze dolgozni napszámba, éjjeleken át is, s ugyanakkor az ébredő szellem tevékenységét is úgy kifejteti, hogy az a gyermeket ne csak az

Ezek a hátrányok, melyek a nevelésre úgy erkölcsi, mint nemzeti szempontból végzetes csapást mérnek, elmaradhatatlannak minden konviktusban, a hol a vezetőkben a pedagógiai rátermettség hiányzik és a hol ezenkívül az intézetbe való felvétel nem alapszik a szigorú *válogatás* elvén. Ez is mellőzhetetlen feltétele a jó konviktusnak. Mindenkit nem szabad felvenni, hanem a jelentkezők között gondosan kell válogatni, s e tekintetben nincs helye a protekciónak, sem a jelentkező vagyoni viszonyainak, de nem vehetők figyelembe a konviktus anyagi érdekei sem, hanem egyedül a nevelési szempontoknak kell határozniok.

A legtöbb konviktusnál a válogatás nem eléggé szigorú. A vezetők csak arra néznek, hogy az üresedésben levő helyeket betöltsék, lehetőleg vagyonos fiúkkal, vagy olyanokkal, kiknek háta mögött a protekció képez támaszfalat.

A magyar társadalomra ennél fogva úgy a szegényebb sorsú magyar családok gyermekeinek iskoláztatása, mint a nemzetiségi fiúk magyar nevelése szempontjából sokkal hasznosabbnak találják azt, ha az állam és a közművelődési egyesületek a *magyar vidéki városokban*, különösen azokban, melyek nemzetiségi hátrákon fekszenek, de nyelvre és szellemre nézve teljesen magyarok, *ösztöndíjakat* alapítanak a szegény sorsú magyar családok gyermekei és a kiválóbb nemzetiségi fiúk számára.

Ily módon azt a célt, melyre az állam és a társadalom a konviktusok révén törekszik, tökéletesebben lehetne elérni. Az ösztöndíjas fiúk elhelyezéséről az iskola és a szülők együtt gondoskodnának, s az ellenőrzést is a nevelés felett együtt gyakorolnák. Az illető városok közönségének pedig alkalom nyújtatnék arra, hogy nemzeti érzületét a magyar szellemű nevelés szolgálatában teljes lelkesedéssel érvényesíthesse.

elemi ismeretek elsajátítására vezesse, hanem a további előmenetelre is képessé tegye: ez csak nagyon ritka, kiváltságos lelki erők mellett lehetséges.

Száz gyermek között jó, ha egy találkozik, a ki családi nélkülözések között, kemény fizikai munka terhe alatt, rendetlen iskoláztatás mellett kedvezőbb viszonyok között élő társaival nem csak lépést tud tartani az iskolai előmenetelben, hanem azokat még túl is szárnyalja.

Már ott, az elemi iskola falai között felébredt benne a később oly csillapíthatatlan vágy, nyelvek tudása után. Iskolatársai között voltak németül beszélő fiúk, ezekkel megbarátkozott és szorgalmasan tudakolta tőlük a tót szavak német jelentését. Ugyanakkor magyarul is önszorgalmából kellett tanulnia, mert úgy családi köre, mint maga az iskola is akkortájt tisztára tót volt.

Az elemi iskola befejezése után atyja otthon akarta őt tartani és mezei, majd felváltva gyári munkára fogni. Szerencsére az akkori surányi plebánosnak sikerült a nagy gondokkal küzdő szülőket rábeszélni, hogy engedjék meg fiúknak további iskoláztatását. Adtak tehát a 12 éves fiúnak egy nagyon szegényes és kopott nyári ruhát, csekélyke holmiját, egy-két darab fehérneműt, kis batyuba csomagolták s négy hatossal (váltó-

Bevonatnék ilykép a magyar társadalom egy olyan kulturmunkába, melyhez képest az állami és kulturegyleti konviktusok fáradozása és költséges fentartása csak gyenge erőlködés lenne.

A nevelés hatásainak ereje egészen másképp fejlődik a családi jellegű társadalmi befolyás alatt, mint a sablonszerűségekkel dolgozó konviktusok légkörében. Mindez természetesen feltételezi azt, hogy a nevelés munkáját végző családok feladatuk magaslatán állva, erkölcsi és nemzeti szempontból egyaránt kifogástalan példát állítanak neveltjeik szeméi elé, és buzgó, lelkiismeretes működést fejtenek ki.

Vasárnapi munkaszünet a pénzügyintézetekben. A nyitrai rendőrkapitányság megidézte a helybeli kereskedelmi és hitelintézet tisztviselőit a vasárnapi munkaszünetről szóló törvény áthágása miatt. Kissé későn és nagyon gyengén kezdi rendőrségünk a törvény megtartását sürgetni és követelni. A pénzügyintézetek semmi címen sincsenek feljogosítva arra, hogy tisztviselőiket vasárnap is foglalkoztassák. Ennek a visszaelésnek már régen kellett volna teljes erélyvel véget vetni. A vasárnapi munkaszüneten már úgy is számtalan rést ütöttek, részben már a törvény megalkotójának Baross Gábornak a kormányzata alatt, de leginkább utódainak könnyelmű engedékenysége folytán. A jelenlegi kereskedelmi miniszter dícséretes szigorral törekszik arra, hogy legalább ne tágtassanak azok a kapesok, melyek a vasárnapi munkát a már nagyon meglazított törvény keretei között megszorítják, de a miniszter törekvése eredménytelen lesz, ha a rendőrhatalóságok tovább is szemet hünynek a törvénynek sűrűn előforduló áthágásai felett. A nyitrai rendőrséget éppen ezért a jelen esetben nem érheti gáncs, hanem inkább az a kötelesség háramlik rá, hogy a pénzügyintézetek vasárnapi munkaszünetét szigorúan ellenőrizze. E mellett örködni kell a felett is, hogy vasárnapokon *zárt ajtók* mögött a boltokban ne árútsanak, mert Nyitra a törvénynek ez a vakmerő kijátszása is a gyakori esetek közé tartozik.

Dr. Tóth János halálához.

Megszólt a kegyelet a Nyitrai megyei Szemle megalapítójának, dr. Tóth Jánosnak a ravatala felett. Életrajzának szálait szövögeti a vonal alatt a megemlékezés. Hátra van még a *részvét*, mely az alábbiakban hallatja szavát.

A kik lapunkat részvét nyilatkozatukkal

pénzben) útnak bocsátották őt Érsekújvárra, a hol a gimnásiumba kellett beiratkoznia.

Nagysurányi fuvarosok felvették kecsijukra az elszánt kis diákot, a kinek Érsekújvárott egy árva ismerőse sem volt. Ezt ő nem tartotta bajnak, tudta, hogy el nem veszhet az, a kinek ismerőse és jóbarátja maga az Isten. S ő akkor már tényleg jó barátságban élt az Úr Istennel, a kit jámbor anyjától még zsenge korában ismerni, szeretni és félni tanult, s a kinek oltáránál gyakran szolgált ki a miséző papot.

Gyermeki jámborságának jutalmául az Úr melléje rendelte őrző angyalát, a ki őt az élet mostohaságának nagy sivatagában menedékhelyet és enyhet nyújtó oázisra vezérelte.

Midőn a fuvaros szekeréről leszállt, lépteit az isteni Gondviselés a szent Ferenc-rendiek zárdája felé irányította. Hogy éppen oda menjen és ne egy mesteremberhez, a hogy kezdetben akarta, ez a gondolat abban a pillanatban támadt benne, mikor a fuvarostól elbúcsúzva, a város felé elindult. A barátok zárdájához érve látta, hogy a portán még két más fiú is befordul, a kik épp olyan szegényes külsővel bírtak, mint a mi kis kéregtőnk. Koldulni mentek be ők is, kosztot és lakást.

Sokáig úgyelgették mind a hárman a portán,

felkeresték, azok mindnyájan a boldogultnak a lap körül szerzett érdemeit, elvhűségét, önzetlen jellemét és katolikus ügybuzgóságát emelik ki. Álljanak itt a legmarkansabb részvétíratok, a mint következnek.

Dr. Vragassy Vilmos Bécsből ezeket írja:

„Jóllehet tudtam, hogy dr. Tóth János nagybeteg, egész bensőm megrendült, midőn olvastam halála híret. Erőt vett rajtam a fájdalom, és — bevallom — sírtam... Mintha egy nagy veszteség ért volna, oly érzés fogott el és tart fogva. És attól tartok, hogy érzésem nem csal... Szerettem mindig, és valahányszor Nyitra jöttem, felsiettem hozzá őt viszontlátni. És épülve, hitemben megerősödvé, reményemben megújodva távoztam mindannyiszor.

Február 5-ikén kelt utolsó levele. Sírt mikor írta, könyözött a papir elejétől végig. Érezhette földi léte közeli végét a szegény... „Egyébiránt belenyugszunk az isteni gondviselés intézkedésébe. Nekünk nemcsak élünk de keresztény módon meghalni is kell tudnunk.”

És meghalt úgy, a mint megírta. Korán, nagyon korán! Tartsuk tiszteletben emlékét, és — kövessük élte példáját. Úgy legyen!

Bonitz Ferenc, a miniszterelnöki sajtóiroda tagja így ír:

„Öszinte részvétellel kondoleálok a Nyitrai megyei Szemlének dr. Tóth János halálához. Az ő alapítása ez a minden ízében katolikus és néppárti lap s így noha Tóth János már ifjabb erőknél adta át a lapot: az ő halála első sorban a lap gyászja. Pártunk legküzdelmesebb ideje óta ismertem Tóth Jánost s mindig katolikus magyar sajtónak egy vezéremberét, egy hivatott, lelkes, önfeláldozó előharcosát tiszteltem benne. Földi jutalmakban nem igen részesült ezért, hiszen katolikus újságíró volt ő a papi ruhában is, elveért küzdő, személyes érdekeit semmibe sem vevő. Az ő iskolájából valónak valom magamat: kívánom ő neki, kérem is rá imádságban a jó Istent, hogy részesítse őt az örök fényességben, mi katolikus újságírók pedig a Nyitrai megyei Szemlével együtt őrizzük meg emlékét kegyelettel és maradjunk meg azon jó ügy harcossainak, a mely ügy harcosa ő is volt utolsó lehelletéig.”

Meskó Pál, az Országos Gazdaszövetség titkára ezeket táviratozta:

„Fogadják legőszintébb részvétem nyilvánítását becses lapjuk megalapítójának, elvei rettenetlen harcosságán, közéletünk méltán tisztelt munkásának főtisztelendő dr. Tóth János úrnak az én szívemet is gyászba borító elhunyta alkalmából.”

Clair Vilmos, a FMKE. főtáskára imigyen kondoleál:

„A „Nyitrai megyei Szemle” alapítója és volt felelős szerkesztője, Dr. Tóth János t.

s hogy önkéntelenül is megnehezedett a szívük egymásra, midőn kipuhattak, hogy mind a hárman egy járatban vanuak, azt már úgy hozta magával az életküzdő kegyetlen versenye. Végre egy fráter észrevette őket. Mit akartok? Kérdezte. A quardián urat keresztek, mondották s nyomban kibőgték kissé pirulva azt is, hogy kosztot akarnak a quardiántól kérni.

A fráter megmagyarázta a szegény diákoknak, hogy kosztra nem számíthatnak, mert a kosztolók száma már be van töltve, s egyben elküldte őket. Leverten mentek ki a portán, de éppen akkor szemközt jött velük egy páter, a ki egyúttal gimnásiumi tanár is volt. Akkor az érsekújvári gimnásium a szent Ferenc-rendiek vezetése alatt állott. A tanár megszólította a fiúkat, s megtudván tőlük járásuk okát, mind a hármat a quardián elé vezette, a kivel néhány szót váltott latin nyelven, s azután távozott.

Egynek még adhatok kosztot, mondotta a quardián, de szállásra már nincs hely, s rögtön Tóth János felé fordulva kérdezte: Honnét jössz? Mutasd a bizonyítványodat. Még néhány kérdést intézett hozzá, s azután azzal bocsátotta el, hogy kap kosztot a zárdában.

A nehéz feladat nagyobbik része szerencsésen meg volt oldva, most még csak lakást

kanonok úr elhalálozása alkalmából, fogadja a tekintetes Szerkesztőség őszinte részvétem kifejezését."

A lapokban ugyanez a hang esendül meg. Az „Alkotmány” imígyen emlékszik meg halotnokról:

„Nemcsak a nyitrai egyházmegyének, hanem a magyar katolicizmusnak s kath. sajtónak is gyásza van. 1893-ban, az egyházpolitikai vajadások idejében, megalapította a „Nyitrai Szemle”-t, vidéki kath. lapjaink egyik legelsőjét, végig küzdött benne a nyitrai Bányaválasztásokat s oly hatást gyakorolt lapjával a Felvidéken, hogy a keresztény szellem megújodása s a néppárt terjedése egyenesen neki és lapjának köszönhető. Akkor, midőn vidéki lapjaink hasonló idők alatt 3—4 szerkesztőt leőröltek, ő az utolsó új évig egyhuzamban 14 éven át vezette lapját, mint szerkesztő. S ez járult hozzá egészsége aláadásához, a sok izgalom, a kulissza mögötti harcok, melyekről a nagyközönségnek sejtelve sincs, megviselte a különben erős szervezetű férfit, a kissemináriumot már gyengélkedve lépte át s egy meghülés okozta mellhártyagyulladás ime sirba döntötte. Az élet nem sokat hozott a nagy talentumú s nagy munkájú embernek s midőn nagy érdemeinek némi jutalmát már élvezhette volna, akkor az Úr magához hívta el hű szolgáját. Mert katolikus buzgóságánál csak szive jósága volt nagyobb; tett volna ő mindenkiel jót, ha tehetett volna, azért soha sem volt semmije. Nyitrán nem sok ember van, kit jobban becsültek és szerettek volna, mint Tóth Jánost, az igaz embert, „in quo dolus non fuit”. Halála igazán megrendítette barátait és ismerőseit s emléke nem egyhamar mosódik el lelkükben. Aki annyit küzdött és szenvedett a katolikus ügyért, ime már csendesesen alussza az Úr álmát, példát adva soknak, miként kell a szent ügyért önzetlenül és kitartóan küzdeni. Az örök világgóság fényeskedjék neki!”

A „Magyar Állam”:

„Tóth János dr. 1893. óta szerkesztette, hosszabb időn át egymaga a „Nyitrai Szemle”-t, amelyet ő alapított, emellett theologiai tanári működése, egyházmegyei másodkönyvtárosi állása annyi teendővel terhelte, hogy a politikai és társadalmi harcok izgalmai nem hagyhatták káros hatás nélkül egészségét. Üdülést keresett Görzben betegsége után; de örök nyugalmat lelt az ideiglenes pihenés helyett. Tóth János dr. tudományos képzettségével nem állott arányban az a legutóbbi ideig igen szerény hatáskör, amelyben annyi éven át kellett magát megőrlenie. 1884-ben mindössze nyolc hónapig Lonkay alatt a „Magyar Állam”-nak is munkatársa volt; innen szólította vissza Nyitrára az akkori püspök, Roskoványi Ágoston. Csak a múlt esztendőben kapta meg a címzetes kanonokságot s akkor a szerény tudós embert szívesen üdvözölték mindazok, akik

ismerték és így különösen becsülni tudták. A nyitrai egyházmegye jeles tagot vesztett benne.”

Helyi lapjaink a „Nyitrai Szemle”-t vezércikkben méltatja az elhunyt egyéniséget. „Tudásban és gondolkodásban” írja „egyaránt előkelő, nemes egyéniség elmulását gyászolják e sorok... Politikai és magánéletében egyaránt vir probus et integer volt. A magán életben kedves, szeretetre méltó, szellemes társalgó, a kinek minden szaván átcsillogott a széles látókör, alapos tudás és sokoldalú tapasztalat. Finom érzülete soha nem volt hajlandó arra, hogy a politikai ellentétek keserűségét a magán életbe vigye.”

A Dr. Prohászka Ottokár székesfehérvári püspök által alapított s ma is virágzó *Esztendő* részvéte a következő sorokban jut kifejezésre:

„Helyesen írja az „Alkotmány”, nemcsak a nyitrai egyházmegyének, hanem a magyar katolicizmusnak s főleg a kath. sajtónak is gyásza van. 1884-ben a „Magyar Állam”-ban ragyogtatta ügyes tollát, majd 1893-ban a „Nyitrai Szemle”, vidéki kath. lapjaink egyik legelsőjét szerkesztette 1906-ig. A keresztény szellem megújodása és a felvidéki néppárt terjedése egyenesen az általa kitűnően szerkesztett „Nyitrai Szemle”-nek köszönhető. Tóth János minden lehetőt megtett arra nézve, hogy lapja az olvasóközönség tetszését és izlését megnyerje, épen azért minden erejét, minden tehetségét e kitűnő lap felvirágoztatására fordította. De végre is kifáradt a nehéz munkában s mikor nagy érdemeinek némi jutalmát élvezhette volna, az Úr magához vette azt a hű szolgáját, aki szívvél-lelékkel a katolikus ügyért, a katolikus sajtóért harcolt. Mint a nyitrai kis szeminárium rektora s az egyházjog jeles tanára érdekes magyarázatai, kedves modora által megnyerte növendékeinek a szeretetét is, halála tehát ezeket is sújtja.”

Ezen kívül még számos részvét-iratot és nyilatkozatot vettünk az elhunyt barátai, ismerősei és tisztelőitől, melyekért, minthogy nincs módunkban minden egyesnek külön válaszolni, *e helyen fejezzük ki legbensőbb köszönetünket és hálaunkat.*

Az elköltözöttnek szelleme éljen s munkálkodjék közöttünk egyhá-zunk és édes házánk boldogságára, az eszmények kultuszának terjesztésére, a kath. sajtó felvirágoztatására!

Itt az idő!

Budapest, júl. 19.

Valahányszor — s ez nem ritkán történik — néppárti szervezkedésről, mozgalomról, választási küzdelemről esik szó, ugyanegy körülményen

kellett keresni. A piacon átmenve, egy gyümölcs-árus asszony asztalánál néhány almát vásárolt. A minő bátor és nyílt szívű gyerek volt, bizalmas naivsággal kérdezősködött az asszonytól, hogy nem tudna-e ajánlani neki valamiféle lakást? Mennyit fizetnél? Kérdezte az asszony. Én nem fizethetek semmit sem, hanem az anyám küldene a háznak holmi eleség-félet, a mi a kertünkben terem.

Meg volt az alku, az új gymnazista beköltözöködött a gyümölcsárú asszonyhoz, a hol csakhamar megszerették a teljesen igénytelen, mindenki iránt szíves és szolgálatkés fiút.

Tandijpénzre valamit a plebánosa küldött, valamit a szülei, valamit más jószívű emberektől összekéregtetett. Könyvekre nem volt szüksége, azaz lett volna, de erre már sehogy sem tellett. Az előadások után elkérte tanulóársainak a könyveit, azokból gyorsan megtanulta a leckét, sőt a mely tárgyat jól megmagyaráztak az iskolában, ahoz nem kellett neki könyv.

Egy olyan fiúra nézve, a ki mohón szeretett volna búvárkodni a könyvekben, nem kis megpróbáltatás volt az, hogy még egy iskolai olvasó könyvet sem mondhatott magáénak. Összes nélkülözése között, mint ő maga többször mondotta, ez volt a legnehezebb. Azért, ha valami elhányt

ujságához, vagy heverő könyvhöz hozzá juthatott, azt lázas tudásvágygyal olvasta meg akkor is, ha keveset értett belőle.

Igy kezebe került egyszer a Hon-nevű politikai napilap, s egy alkalommal ki tudja mi módon, a Pester Lloydnak egyik számát is megkerítette. Olvasta bennök a vezércikket, nem értette meg, de nagyon szépnek találta, s szívében titkon felsóhajtott: Ha én ilyen szépen tudnék írni!

A későbbi évek némi könnyebbséget hoztak a nyomor szélén járó, de törhetetlen akaraterővel tanuló ifjúnak.

A szent Ferenc rendiek zárdájában már nemcsak élelmezést, hanem szállást is kapott. A zárda tagjai közül többen atyai szeretettel karolták fel védencüket, a kinek szorgalmát, példás magaviseletét és szépen fejlődő tehetségét nap-nap után nagyobb jóindulattal méltányolták.

Észbeli érettségre nézve iskolatársait mindig fölülmúlta, s ha az előmenetelben néha kissé hátrább került, azt csakis viszonyai mostoha-ságának lehet tulajdonítani.

(Folyt. köv.)

ütődünk meg. Oszlopaink künn a periferiákon: lelkes plebánosaink, senki több. Se alispán, se főbíró, se fiskális, se orvos, se birtokos, se bérlő. A világi intelligenciából jóformán senki. S amikor ennek okain tépelődünk, tévedünk, azt híven, hogy akár a pártuak politikai programja, akár vezérei, akár tagjainak erkölcsi a hibásak. Aki ösmerője a közéletnek a vidéken, lehetetlen, hogy rá ne bukkanjon a baj forrására.

Az országos politikai irányzat, a parlamentben ülő pártok befolyása, súlya, számaránya szerint igazodik. De ezeknek a pártoknak súlya, befolyása és számereje természetesen a vidéken való térfoglalásától függ. S itt térfoglalás alatt nem szabad értenünk kizárólag azt, hogy egy vármegyének tiz választókerülete közül egy, vagy kettő milyen pártállású képviselőt küld, hanem azt, hogy az egész vármegye ügy politikai, mint társadalmi életében — bárki bármit is mondjon ezzel ellenkezőt — a politikai és társadalmi erkölcsökben mekkora befolyásra tud szert tenni egyik, vagy másik párt.

Ha mindezeket a néppárt szempontjából tekintjük, azt látjuk, hogy olyik vármegyében van a pártuak egy, két, sőt több kerülete, mégis a vármegyében, a vármegye közéletében, összefoglalva: a törvényhatósági bizottságban és ennek albizottságaiban súlya, befolyása jóformán semmi. Tudok egy határszéli vármegyét, amelynek hat kerülete közül négy küld néppárti képviselőt, s ennek dacára a központi választmánynak egyetlen néppárti tagja sincs.

Aki csak valamiképpen ért a képviselőválasztások technikájához, az tudja, hogy ez mit jelent.

Milyen volt a helyzet eddig? A plebános urak, pártuaknak csaknem egyetlen támaszai, megélhetésük legtöbb fázisában nem egyszer oly függésben vannak főbírótól, körjegyzőtől, hogy valóban a meggyőződés mártírszerű lelkesedése szükséges ahhoz, hogy képviselőválasztáskor csak a zászlaját is ki merjék tűzni annak a jelöltnek, aki nem egyszersmind a főbíró úré is. Ha Bányfi óta javult is valamelyest a helyzet, teljesen megváltozott éppenséggel nem mondható. S a plebános urak szorult helyzete fenn kell hogy álljon mindaddig, amíg nincs, aki őket a politikai viselkedésükkel elégedetlen főbíróval és alispánnal szemben megvédelmezze.

Ha áll ez a képviselőválasztásokra nézve, mennyivel inkább áll a megyebizottsági tagok választására nézve! Tudjuk, hogy ez hogyan történik. A főispán úr felhívja az alispán urat és megrendeli nála a megválasztandó bizottsági tagok (az ú. n. gütgesintt emberek) lajstromát. Az alispán úr berendeli az összes főbírákat és község-ről-községre menve megállapodik velük a „biztos” emberekben. Amikor aztán ez a „biztosok” névjegyzéke elkészült, kiadja az ordret: ezek aztán meg is legyenek! S tessék elhinni, ezek aztán — meg is lesznek.

A plebános úr pedig, aki látja ugyan, hogy nem oda való, haszontalan embert küld ez, vagy az a községe, s aki befolyásával meg is tudná buktatni amazt a saját jelöltjével, még sokkal fájdalmasabban emlékszik a nemrég lezajlott képviselőválasztás alig-alig enyhülő utófájdalmaira, semhogy kedve volna az újabb választási harcban újabb elégedetlenségre szolgáltatni okot az alispán úrnak, a főbíró úrnak, de különösen a tekintetes körjegyző úrnak.

Igy történhetik az, hogy amelyik vármegye hat képviselő közül négy néppártit küld, háromszáz megyebizottsági tag közül csak tiz néppártit választ.

S minden egyéb, amit fentebb politikai és társadalmi közéletéről, közerkölcsökről, befolyásról, térfoglalásról stb. elmondottam, folytatása ennek az első láncszemnek.

Pedig itt a számadási hiba!

Pártunk exponenseit nincs, aki a hatósággal szemben megvédelmezze. De hát ki védelmezhetné

meg jobban és hatásosabban, mint az a néppárti érzelmű *többség*, vagy legalább *tekintélyes kisebbség* ott, abban a közgyűlési teremben, amely alispánt főbíróvá választ, felelősségre von és büntet? S a plebános úr, aki jártas a közgyűlések és bizottságok kölcsönhatásában, akusztikájában, nem tudná-e lelki szemei elé idézni azt a hirtelen Pálfordulást, amelyet egy tekintélyesebb számú néppárti csoport okozna az úgynevezett „közigazgatás”-ban?

Ha nagynehezen legyűrtem a medvét, mert felténelem kellett tőle életemet, aligha fogok odaállani az odu nyílása elé, hogy a nősténye szétmarcangoljon. Ha megszabadítottam kerületemet a rossz képviselő-jelöltől, siessek-e olyan megyebizottsági tagokat nyeregbe segíteni, akikre támaszkodva a hatóság „bűnömért” szétszedhessen?

Közeleg a megyebizottsági tagok egy részének új választása. Itt az idő, plebános urak! Mondhatnám, hogy néppárti bizottsági tagok választása azért oly fontos, mert az ezzel járó szervezkedés magát a követválasztási előkészületeket pótolja. Mondhatnám, hogy fontos azért is, mert a megyebizottsági tagok választási statisztikájából fogunk pártunk terfoglalására az egész országban következtethetni. Mondhatnék még száz más okot is, de maradjunk meg annál az egynél, hogy a plebános urak csak a közelgő megyebizottsági tagválasztások útján biztosíthatják magukat a hatalom ellen azért, hogy néppárti képviselőjelölt mellett foglalnak állást.

Itt az idő, plebános urak!!

Ujdonságok.

Siremléket

dr. Tóth Jánosnak!

Szeretett Oltártestvéreink!

A katolikus közügy hű, bátor és önfeláldozó harcosának, dr. Tóth Jánosnak felejthetetlen emléke nevében bizalommal fordulunk Önökhöz, a nyitrai egyházmegye lelkes, érdemes papjaihoz, s anyagi hozzájárulást kérünk egy, a boldogulthoz méltó siremlékre.

Tudjuk, hogy sok oldalról vannak igénybe véve, ha mégis felemeljük kérő szavunkat, tesszük ezt azért, mert nem hagy nyugodni az a gondolat, hogy annak a férfúnak, a ki annyit küzdött, fáradott anyaszentegyházunk igazaiért, a ki egész életében paptársainak szerető testvére, tanácsadója, hirnevők és becsületök lankadatlan védelmezője volt, sirját kő se jelölje meg, vagy valami jelentéktelen emlék dísztelenkedjék fellette, mely talán ahhoz a szép temetői helyhez sem illenék, melyet idegen emberek figyelme és szívességéből szereztünk a boldogultnak.

Nem valami monumentális emlékre gondolunk, ilyenre nincs szükség, de mégis egy mindenképpen díszes sírkeresztre, mely alkalmas legyen arra, hogy az elhunyt iránti enyészhetetlen szeretetünket és hálaikat jelképezze.

Sokan vagyunk, s ha mindegyikünk csak némi adománnyal járul hozzá az adakozáshoz, biztos lesz ennek a kegyeletes mozgalomnak a sikere.

Még mielőtt napvilágot láttak volna e sorok, paptársaink közül többen, a kik értesültek szándékunkról, a testvéri szeretet készségével

siettek adományait felajánlani. Ehez a szíves készséghez világi részről is történt csatlakozás.

Úgy az eddig beérkezett, mint az ezután beküldendő adományokat *abban a sorrendben* mutatjuk ki, a melyben azokat vettük és venni fogjuk. — Nyitrán, 1907. júl. 14-én.

Testvéri üdvözléssel

A Nyitrai Megyei Szemle Szerkesztősége.

Eddig a következő adományok érkeztek be:

Mélt. dr. Batthyány Vilmos gróf, koadjutor püspök úr	50 K.
A. J.	10 „
Kútvaszer István	50 „
dr. Biringer Ferenc	20 „
Prihoda Lajos	3 „
Belák József	10 „
dr. Kaszala János	10 „
dr. Cserenyey István	10 „
dr. Franciscy Lajos	30 „
Riszner Gyula	5 „
Huszár István	20 „
Összeg	218 K.

Személyi hírek. *Pirchala* Imre a pozsonyi tankerület főigazgatója a szünnepokat fiánál Nyitra-pereszlyében tölti. — *Fábián* János apátkanonok véglegesen búcsút vett érsekújvári híveitől, kiknek három évtizedet meghaladó időn át gondos lelkiatyjok volt, s új tartozkodási helyére Pozsonyba költözött. Utódja *Ehrhardt* Viktor átvette a plebánia vezetését, s hívei részéről már eddig is tüntető szeretettel találkozott. — *Békefy* Remig cisterciata rendű áldozópap, egyetemi tanár a múlt héten Nyitrán időzött s a kaptalani levéltárban kutatásokat eszközölt. Itt léte alatt a püspök úr vendége volt. — *Czeizel* Gábor prelátnak, nyitrai nagyprepost, néhány heti kúrára Reichenhallba utazott. Ugyanoda érkezett e hó 11-ikén gróf *Majláth* Gusztáv, erdélyi püspök. *Brucker* Ágoston plebános ugyancsak Reichenhallból visszaérkezett Galgócra. — *Nemsek* Ferenc prep.-kanonok a budapesti Császárfürdőbe utazott.

Az esztergomi egyházmegyéből. *Láng* Lajos káplán, Vágsellyéről Tótmegyerre helyeztetett át: *Obert* Sándor ujmisés káplánnak küldetett Vágsellyére.

Kinevezések. A pénzügyminiszterium vezetésével megbízott miniszterelnök *Kenézy* Császár pénzügyi tanácsosi címmel és jellel felruházott pénzügyi titkár Győrött, *Andorkó* Tamás trencsényi pénzügyi titkár Trencsenben, pénzügyigazgató helyettesekké végleges minőségben kinevezte. — A vallás- és közoktatásügyi miniszter *Zachara* Pál szenicei állami polgári iskolai helyettes tanítót ugyanezen iskolához a XI. fizetési osztályba segédtanítónak nevezte ki. — *Streichammer* Sándor nyitrai törvényszéki joggyakornok a nyitrai kir. törvényszékhez aljegyzővé nevezetett ki. — *Géczy* József nyitrai adóhivatali segéd, a nyitrai pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvédő-séghez pénzügyi számvizsgálóvá nevezetett ki.

Primícia. *Ronchetti* József nyitraegyházmegyei áldozópap szombaton mutatta be első szt. miséjét Nyitrán, a Ferenc-rendiek templomában, nagybátyja, *Ronchetti* Antal rohoi plebános manuduktorsága mellett. Az ujmisés fiatal papot, a ki eddig a bécsi Augustineum növendéke volt, segédlelkésznek Hólakra küldték.

Eljegyzés. *Gáldy* Kálmán verebélyi szolgabíró eljegyezte *Rackovits* Janka úrléányt Tótmegyerrel.

Áthelyezések. A vallás és közoktatásügyi miniszter *Gyürki* Ilona galgóczi áll. polgári iskolai rendes tanítónő az egri áll. polg. iskolához áthelyezte; *Alszeghy* Piroska nagyapócsányi áll. polg. iskolai helyettes tanítónő az ungvári állami polg. iskolához, *Vensér* Józsa nagyapócsányi áll. polg. iskolai helyettes tanítónő pedig ugyanezen iskolához a XI. fizetési osztályba segédtanítónőkké kinevezte.

Kirendelés. *Kollár* Kálmán tiszafüredi betétszerkesztő irnok a miavai járásbíróhoz rendeltetett ki.

Esküvő. *Kocsis* József, nyitrai főgymnasiun tanár f. hó 16-án esküdt örök hűséget a nyitra-pereszlyényi templomban *Markovics* Amália úrhölgynek, *Markovics* Vilmos lovászi földbirtokos kedves leányának. Az esküvő után, melyet szűk családi körben tartottak meg, az ifju pár nászútra kelt. — *Szvaty* József szenicei áll. polgári iskolai tanár f. hó 17-én vette oltárhoz *Udvary* Ferikét, szenicei áll. polgári iskolai tanítónőt.

A korosi plebániára, mint értesülünk, a kegyúr báró *Forster* Gyula az egyházi hatóság óhajához képest *Jedinák* János drahóci esperesplebánost fogja prezentálni.

Gróf Majláth Gusztáv Zavaron. Erdély püspöke e hó 4-én Zavaron időzött testvérbátyjánál gróf *Majláth* György val. belső titkos tanácsosnál, a kinek kastélyában a mondott napon meghatározott ünnep folyt le. A grófnak István nevű fiát, a ki a kalocsai konviktus növendéke, a püspök a bérmálás szentségében részesítette. A bérmátyai tisztet gróf *Zichy* Aladár v. b. t. t., miniszter viselte. Ugyanekkor járultak első szt. áldozáshoz a megbermált ifju fiverei *Károly* és *László* grófok, a kik püspök nagybátyjuk kezéből vették magukhoz az Úr szt. testét. Az ünnepély után a püspök Bad-Reichenhallba utazott.

A FMKE elnöke. Az egész Felvidéken élénk sajnálkozást keltett az a hír, hogy báró *Forster* Gyula korosi nagybirtokos, főrendiházi tag a neki felajánlott FMKE. elnökséget el nem fogadta. Az egyesület igazgató választmánya most, mint értesülünk, gróf *Majláth* György zavari nagybirtokost, Esztergom megye volt főispánját fogja az elnökjelöltség elfogadására felkérni, a kinek megválasztása, feltéve, hogy a jelöltséget elfogadja, az augusztusi közgyűlésen biztosra vehető. Gróf *Majláth* Györgyben az egyesület hivott vezért nyerne a felvidéki magyar kulturmissió teljesítésére.

Halálozás. *Laczko* Károly zsolnai kir. aljárásbíró, f. hó 19-én életének 38. évében jobb létre szenderült. A boldogult földi maradványai a kúnfalvai r. kath. sírkertben helyeztettek örök nyugalomra. Béke poraira!

Fegyvergyakorlatok. A nyitrai 14. honvéd-gyalogezred tartalékosait az ezredparancsnokság augusztus 5-től kezdődőleg 35 napi fegyvergyakorlatra hívta be.

250,000 kor. a kath. iskolákra. A tél folyamán sokszor esett szó a sajtóban *Gerlach* Ferenc esztergom egyházmegyei papról, ki oly szegényesen élt akár egy koldus s halála után rengeteg vagyont hagyott hátra. Minthogy az elhunyt az egész hagyatékot iskolai célokra szánta, a rokonság megtámadta a végrendeletet. A tárgyalás most ért véget s a döntés szerint a 377,756 kor. 56 fillér vagyonból egy harmadot 125,918 kor. 55 fillert a rokonok kapnak, a többi kath. iskolák segélyezésére lesz fordítva.

Vita egy patika-hely lelett. *Duka* Tivadar a *nagyapócsányi* második gyógyszerár engedélyese azzal a kérelemmel fordult a vármegyei törvényhatósághoz, hogy gyógyszerárát a Deák tere helyettesse el. Ezt a kérelmet a közgazgatási bizottság július 9-én tartott ülésében a vármegyei főorvos előadása alapján azzal az indokolással utasította el, hogy az említett tere van a másik gyógyszerész patikája, s így a közönség érdekében fekszik, hogy a *Duka*-féle gyógyszerár a városnak más helyen állíttassék fel. A közgazgatási bizottság ezen határozata ellen *Duka* Tivadar felülvizsgálati kérelmet nyújt be, melyben a közgazgatási bizottság határozatának, mely szerinte a tényállás helytelen ismerete alapján hozatott meg, a módosítását fogja kérni.

Előmunkálati engedély villamos vasútra. *Pongrácz* Kálmán nyitrai közjegyzőnek evek óta van előmunkálati engedélye egy, a nyitrai vasúti állomástól a zobori úrvölgyig vezető villamos vasútra. Az engedélyt a kereskedelmi miniszter most ismét egy évre megújította. Ki tudja hányszor fog még kelleni megújítani ezt az engedélyt, melynek gyakorlati értékesítése Nyitrán ezidő szerint legyőzhetetlen nehézségekre ütközik. Egyelőre jó omnibusz-közlekedés is megfelelne a célnak, de az sem fizeti ki magát.

Az augusztinusok bécsi templomát, melyben *Canova* világhírű alkotása, *Krisztina* főhercegnő siremléke őriztetik, ujjaéptik, s megújítják ez alkalomból a templom *Loretto* kápolnáját is, a hol az uralkodóház elhunyt tagjainak szívei ezüst urnákban vannak elhelyezve. Egy választófalat lebontanak s ezáltal a helyiség nagyobb lesz, ezenkívül bevezetik a kápolnába a villamos világtást.

Közjegyzői eskütétel. Dr. Bottka Győző újonnan kinevezett aranyosmaróthi közjegyző a „Barsi ellenőr” szerkesztője, letette a hivatalos esküt az ottani kir. törvényszék előtt s megkezdte közjegyzői működését.

Uj magyar honos. Gróf Sizzo-Noris Kristóf adámfalvai földbirtokos, megszerezte a magyar állampolgárságot s a trencsénmegyei alispán előtt letette az állampolgári esküt.

Gyárszentelés. A trencsénai textil gyár tulajdonosa Tiberghien Pál a befejezéséhez közelgő gyárát szép ünnepség keretében egyházi szertartással megáldotta, melyen a tulajdonos és családja, úgyszintén öccse Tiberghien Gyula pápai prelátus, a hatóságok és a gyár összes alkalmazottjai voltak jelen. A szertartást Mész Bezsó trencsénai esperes plebános végezte, a ki az ünnep emlékére gyönyörűen faragott feszületeket függesztett a gyár munkatermeinek falaira, s azután a munkásokhoz magyar és francia nyelven szép alkalmi beszédet intézett.

A népiskolai tanügy Trencsénmegyében. Trencsén vármegye közigazgatási bizottságának június havi ülésében a tanfelügyelő hivatalosan jelentette, hogy az elmúlt tanév eredménye szerint a népiskolák nagy átlagban megfeleltek hivatásuknak. Egyes helyeken azonban pótlásra szoruló hiányok észlelhetők. Különösen szükségesnek tartja a közig. bizottság a nem kvalifikált tanítóknak elmozdítását, miért is eziránt megkeresést intéz az iskolafentartókhoz.

Gazdák figyelmébe. A magy. királyi államvasutak nyitrai osztálymérnöksége köriratban értesítette a közigazgatási hatóságokat, hogy a vasúti pályatest mentén a gabonakereszteknek 15 méter távolságban kell lenniök a pálya tengelyétől. Ez esetben is szükséges, hogy az összerakott kékék, illetve keresztek előtt a szántóföld legalább néhány barázdányira felszántassék.

Megölte a feleségét. Vértelenségű hitvesgyilkosságot követett el f. hó 18-án egy Belák József nevű párutcai napszámos. Az elvetemült ember a mondott napon részegen jött haza, s alig lépte át a küszöböt veszekedni kezdett feleségével. Szó szót ért, míg végre az ittas férj örült dühöngésében egy nagy kést ragadott, s azt áldott állapotban levő feleségének a hasába szúrta. A kés halálos sebet ejtett az asszonyon s méhe magzatának a fejét hasította át. A szerencsétlen áldozat néhány óra múlva iszonyú fájdalmak között kiszenvedett, a szörnyeteg hitvesgyilkost pedig a rendőrség elfogta s a kir. ügyészségnek átszolgáltatta. A vadállatias gaztett a városban nagy felháborodást okozott.

Képviselő választói között. Csitáry Béla országgyűlési képviselő hosszabb időre alsókubini választói közé érkezett s a kerület központjából sorra látogatja a községeket. Minap Krasznahorka községben szívélyes fogadtatást rendeztek számára, magyar felirású díszkapu előtt virágokréta, fehér ruhás lányok fogadták. A községi előljáróság, élen a bíróval, tántorítatlan hazafias ragaszkodásának adott kifejezést pártunkhoz és képviselőjükhöz. Néhány rövid meleg szóval megköszöntö Csitáry a szívélyes fogadtatást és biztosította őket, hogy egyedüli törekvése a nép érdekeit és jólétét előmozdítani.

Fikció. Megtrtuk már, hogy Győrbíró Samu pénzügyigazgató erélyesen követeli a községektől, hogy a fogyasztási adókat házilag kezeljék, mert a törvény szerint a községek, mint ezen adók bérleti nem adhatják albérlésbe a nekik kiadott adó objektumokat. Nyitra városnál a fogyasztási adók tényleg albérlésben vannak, a Krámer Adolf és fia cégnek, a ki azonban jogilag, mint a város alkalmazottja szerepel, s mint ilyen tiszteletdíjat kap. Ezzel a jogi fikcióval ki lehet talán kerülni az összeütközést a város eljárása és a törvény betűje között, de nem lehet a törvényt, annak szelleme szerint teljesíteni és nem lehet a város anyagi érdekeit a fogyasztási adók jövedelme szempontjából kielégíteni. Mert az nyilvánvaló tény, hogy a fogyasztási adók kezeléséből jövedelem származik. Megengedjük, hogy Nyitra városnak ez a kezelés semmit sem jövedelmezett, sőt jó nagy ráfizetésbe került. De ez csak azt bizonyítja, hogy a kezelés nyomorúságos volt. Bizonyítja továbbá a város elhetetlenségét, mert ha egy, ezeket jövedelmező kezelési ágat a város a maga javára értékesíteni nem képes, akkor egyáltalában nincs mód arra, hogy Nyitrán a gazdasági erők a város szolgáltatása állíttassanak. A pénzügyigazgató jól tenné, ha a fikció alatt lappangó tényleges albérlés ellen az akciót erélyesen folytatná.

Birtokcsere. Gróf Nyáry Rudolf nyugalmazott járásbírónak és földbirtokosnak a Kisvicsápi és nyitra-szulányi határban levő 1100 holdas birtokát a baáni polgári népbank részvénytársaság vette meg és pedig holdját 760 koronáért. A részvénytársaság parcellázni akarja a birtokot, ami azonban nehezen fog menni, minthogy a nagyon is kevert kvalitású földek tulajdonosai voltak megfizetve.

Megrágalmazott bizottsági tagok. Ferényi Antal hólaki körjegyző, akit állásától felfüggesztettek s elsőfokú el is mozdítottak, ez ellen való felelősségében, melyet nyomtatásban a törvényhatósági bizottsági tagok között kiosztott, több előkelő tisztviselőt élesen megtámadott. A közigazgatási bizottság most határozatilag felhívta a megtámadott tisztviselőket, hogy a körjegyző ellen rágalmaszást pert indítsanak. Ferényi elsőfokú büntetését felfüggesztették.

Uj polgári fiúiskola. Apponyi Albert gróf vallás- és közoktatásügyi miniszter elrendelte, hogy a már felosztás alatt levő zay-ugróci állami polgári fiúiskolánál az 1908. tanév elején az I. osztály újból megnyitassék. Egyben kikötötte, hogy az új iskola épülete a még szükséges helyiségekkel kibővíttessék és kellően benépesíttessék.

Ker. szociális mozgalom Trencsénben. Gramantik Ágoston trencsénai kórházi lelkes erőteljes ker. szociális akciót kezdeményezett. Nevezett lelkes, a ki a fővárosban és a vidéken a keresztény szellemű szociális tevékenységben élénk részt vett, s a ki Nyitrán is a ker. munkásegylet megalakulását lelkesen támogatta, Trencsénben ugyanilyen egyesület megalakulását fáradozik. A taggyűjtő iven már eddig is számosan jelentkeztek s f. hó 21-én az egyesület formálisan megalakul. A vármegyei és városi hatóságok a nehéz munkát végző lelkes támogatásukról biztosították, most még csak az ottani papságnak is fel kellene karolnia az ügyet. Augusztus 4-én nagy ker. szociális népgyűlés fog tartatni Trencsénben, melyen Baross Jusztin orsz. képviselő magyarul, Gyuris Emil dr. és Bobok Arnold besztercebányai theol. tanár tótul fogják a keresztény jellegű munkásszervekedés céljait fejtegetni. A nagy jövőre hivatott mozgalmat trencsénmegyei paptársaink figyelmébe ajánljuk.

A pozsonyi posta- és távirtdaigazgatóság közhírré teszi, hogy a Nyitra vármegyebe kebelezett Felsővárad községet f. évi augusztus hó 1-től kezdve a felsőátraki postahivatal kézbesítési köréből a galgóczi posta és távirtdahivatal kézbesítési körébe osztotta be.

Értesítés. Az Orsz. Kath. Szövetség mint a katolikus nagygyűlések rendezője, értesíti a katolikus közönséget, hogy a VII. Katolikus nagygyűlés folyó évi augusztus hó 25., 26. és 27. napján Pécsen fog megtartatni, a kiállítás területén épült helyiségben. A nagygyűlés rendezőbizottsága ezuttal is kétféle jegyet bocsát ki, úgy mint: 1. Belépő jegyet, melylyel a nagygyűlés minden ülésén részt lehet venni. Ára 1 korona. Ezzel a jeggyel jár kedvezményes utazásra szóló utalvány. Az 1 koronás jegyet a Katolikus Népszövetség tagjai ingyen kapják. 2. Tagsági jegyet, a mely anyilvános üléseken a jegy számának megfelelő állandó ülőhely használatára és a záróülés előtt tartandó zárt ülésen részvételre és szavazásra jogosít. Ára 5 korona. Ezzel a jeggyel is vasúti kedvezmény jár. A jegyek előre válthatók augusztus 20-ig a Katolikus Szövetségnél (Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.). A kedvezményes utazásra szóló igazolványokat a jeggyel együtt küldi a szövetség. Augusztus 20-tól belépő és tagsági jegyek válthatók a pécsi rendezőbizottságnál (Pécs, Belvárosi Katolikus Kör).

A VII. kath. nagygyűlés általános programja a következő: 25-én, vasárnap délután a magyarok és németek számára lesz két nyilvános gyűlés. Délután négy órakor eucharisztikus körmenet. Este 6 órakor megnyitó díszgyűlés. 26-án, hétfőn reggeltől d. u. öt óráig lesznek a különféle kongresszusok és közgyűlések, úgy mint: a keresztény szocialisták, legényegyletek, szövetkezetek és eucharisztikus kongresszusa, a Szent-László-Társulat, az Iskolatársulások Segítő Egyesület, stb. stb. közgyűlése, valamint a közművelődési, hitbuzgalmi—charitativ és szociális szakosztály működése. Este van az első nyilvános rendes ülés. 27-én, kedden délelőtt 10 órakor a második, délután 5 órakor a harmadik nyilvános ülés. A harmadik nyilvános ülést megelőzi a zárt ülés. A záróülés után ünnepélyes

hálaadás a székesegyházban. A kath. nagygyűlést térünnepe zárja be.

Katolikus Testvéreink! Titeket hívunk, a kik a harc mezején álltok. Jöjjetek tanulni, lelkesedni. Jöjjetek a katolikus nagygyűlésre, hogy bizonyosságot tegyetek hitűségtekről, vallásunk védelmére kész bátor szívetekről. Gyakorlottság, összetartás, céltudatosság képesíthet csak bennünket a győzelemre. Viszontlátásra a VII-ik katolikus nagygyűlésen Pécsen.

A Katolikus Szövetség.

Jegyzet: A magyar államvasut vonalain, a déliavasuton, a kassa-oderbergi vasut vonalain, a dunagőzhajózási társaság hajóin a nagygyűlés résztvevői a következő kedvezményt kapják: a felszálló állomástól a leszálló állomásig váltott I. osztályu jegyel a II. osztályon, a II. osztályu jeggyel III. osztályon lehet utazni oda és vissza.

Az ipartörvény revíziója. A kereskedelemügyi kormány már több ízben jelezte, hogy az ipartörvény revíziójával az őszre elkészül a miniszterium. — Ha az őszi időnyben a képviselőház nem lesz tulságosan igénybevéve, az is remélhető, hogy a törvény már a jövő év elején életbe fog lépni. A kereskedelmi kormány azt tervezi, hogy a javaslatot főbb fejezetei szerint külön-külön fogja az érdekelt testületeknek megküldeni, hogy így az anyag mielőbb az érdekeltekhez jusson. Az eredeti tervtől eltérően az ipartörvény nem fog mindent felölelni, amit eleinte a törvény keretében kívántak megoldani. Így külön törvényben kerül megoldásra a vasárnapi munkaszünet ügye, úgyszintén külön készül a munkávédelmi törvény, amely ennek a nagy kérdésnek egész komplexumát fogja tartalmazni.

A lépfene ellen. A Pozsonyban fellépett lépfene-veszélyre való tekintettel Nyitra megye alispánja rendeletet adott ki, melyben a községi hatóságoknak meghagyja, hogy a husvágást és a kényszervágást minden esetben szigorúan ellenőrizzék.

A vonat kerekei alatt. Az Üzbégh és Csekej közti vasúti hidak egyikén a sineken bezuott fejjel vérben fekvő emberre akadtak az átmenők. Közlelebről szemügyre véve a holtak látszó testet, látták hogy él s nyomban segítség után néztek. A súlyos sebesült Herceg Orbán csekei lakos, ki süket lévén, épen akkor akart átmenni a pályatesten, mikor a robogó vonat közvetlen közelébe ért. A szerencsétlen a megyei kózkórházba szállították. Felgyógyulásához alig van remény.

Keresztény cégek jegyzéke. A nyitrai kath. kör közgazdasági bizottsága Nyitra város ajánlható keresztény cégeiről jegyzéket adott ki, melyet a vevő közönség érdekében közlünk.

I. Bőripar. A) Cipészek. Anyistik Imre, Piarista-utca, Bartacek Ferenc, Plebánia-utca, Belányi Aiajos, Megyeház-utca, Durdi József, Gyürky-utca, Felix Ferenc, Tóth Vilmos-utca, Rutkovszky Mihály, Gyürky-utca, Sulgan András, Vármegyeház-utca, Váci János, Hid-utca, Kotlár Károly csizmadiamester, Váralja-utca. B) Szijgyártó. Morvay Kálmán, Plebánia-utca.

II. Építőipar. A) Építésszek. Mayer Károly építész-mérnök, Megyeház-utca, Ifj. Tomascsek János építész, Erzsébet-ut. B) Építőmesterek. Bartha János, Gyürky-utca, Hromy Endre, Gyürky-utca, Ruz Gusztav, Váralja-utca, Ruz István, Váralja-utca, Tamaskovics Mihály, Kórház-ut. C) Kőfaragó. Felner Jakab, Plebánia-utca. D) Üveges. Feitscher Ernő, Plebánia-utca. E) Kályhás. Szabó József, Váralja-utca. F) Cserepes. Csentes József, Barány-utca.

III. Faipar. A) Asztalosok. Bengyák István, Káptalan-utca, Özv. Fekete Istvánné, Tóth Vilmos-utca, Goda Gyula, Hid-utca, Özv. Kőek Istvánné, Telegdy-utca, Ifj. Sztészkal Lukács, Megyeház-utca, Id. Sztészkal Lukács, Tóth Vilmos-utca, Sovanyecz János, Tóth Vilmos utca, Szikora János, Piarista-utca, Kutalik Tamás esztergályos, Piarista-utca, Marischler József kárpitos, Rév-u. B) Kocsigyártók. Piacek Károly, Páruca, Unzeitig József, Káptalan-utca, Salát Gáspár kerékgyártó, Vászár-ter. C) Kosárfonó. Sári Béla, Hid-utca.

IV. Fémipar. A) Bádósok. Arnold Bálint, Káptalan-utca, Kostyál János, Tóth Vilmos-utca. B) Kovácsok. Csernyák Endre, Malom-utca, Hegyera Mihály, Vászár-ter, Minárik András, Vászár-ter, Jedlicska Alajos rézműves, Erzsébet-ut. C) Lakatosok. Juresó Lipót, Csines, Pauer János, Tóth Vilmos-utca, Rutkovszky János, Káptalan-u. D) Órás. Jakob József, Kálmár-utca.

V. Fodrászok. Gombárik István, Tóth Vilmos-utca, Nyesó Endre, Kálmár-utca, Saffár Antal, Megyeház-utca.

VI. Hentesipar. Bacsa István, Hid-utca, Bacsa János, Erzsébet-út, Duboviczky Imre, Hid-utca, Gabmayer Miklós, Kórház-út, Kiss István, Pár-utca, Novotny Vilmos, Városház-tér, Ott András, Hid-utca.

VII. Kereskedők. Aitner Ferenc csemegekereskedése, Tóth Vilmos-utca, Braunsteiner Mihály fűszerker., Kalmár-utca, Eincinger József fűszerker., Kossuth-tér, Freissberger Viktor fűszerker., Kalmár-utca, Huszár István könyvker., Kalmár-utca, Jankovics József fűszerker., Gyürky-utca, Merkader Antal bornagyker., Káptalan-utca, Pázmándi József déli gyümölcsker., Tóth Vilmos-utca, Pécs Ede fűszerker., Megyeház-utca, Ruscák Rezső fűszerker., Tóth Vilmos-utca, Sarlay Ádám fűszerker., Mária-utca, Seeber Vince vasker., Mária-utca, Szurmay József lisztker., Telegdy-utca, Verebely Géza divatárúkeres., Tóth-Vilmos-utca.

VIII. Könyvkötészet. Blaskó József, Tóth Vilmos-utca, Huszár István, Kalmár-utca.

IX. Molnár, pék, mézesbábos. Aujeszky József molnár, Váralja-utca, Felix Rezső mézesbábos, Hid-utca, Laurencsik János mézesbábos, Váralja-utca, Szurmay József pék, Telegdy-utca, Suchala János molnár, Sási malom.

X. Nyomda tulajdonosok. Huszár István, Kalmár-utca, Kapsz Géza és Kramár Vilmos, Hid-utca, Neugebauer Nándor, Felső-város, Risnyovszky János, Váralja-utca.

XI. Szabóipar. Szabók. Belák Julia szabónő, Városház-tér, Exner Lajos, Váralja-utca, Hiba Pál, Káptalan-utca, Jeney Kálmán, Kath. Legényegylet, Papp Ferenc női szabó, Telegdy-utca, Radimerszky Pál, Erzsébet-út, Weigl Antal, Megyeház-utca, Zapletal Ferenc szűcs, Plebánia-utca.

XII. Szappangyáros. Merkader Antal, Káptalan-utca.

XIII. Szobafestők és mázoló. Furda Károly, Tóth Vilmos-utca, Greschner Ede, Rév-utca, Juhari Károly, Káptalan-utca, Pritz László, Rév-utca.

XIV. Vendéglősök, kávéház és szállótulajdonosok. Halecius Alajos vend., Zóbor, zárdá, Hauser Ferenc vend., kávéház- és sz.-t., Tóth Vilmos-utca, Kardos Károly vend., Ápolda-utca, Özv. Králik Antalné vend., Erzsébet-út, Rauscher Ernő vend., vasúti pályaudvar. Özv. Toifel Józsefné vend. és szálló-t. Tóth Vilmos-utca.

XV. Virágipar, kertészet. Rippa Gottlieb, Erzsébet-út.

XVI. Egyéb vállalatok. Kirchner Antal berkocsi-tulajdonos, Gyürky-utca, Konecs Tamás fuvaros, Váralja-utca, Özv. Köck Istvánné temetkezési vállalat, Telegdy-utca, Kubányi István droguista, Kossuth-tér. Ronchetti Oszkár kéményseprő-mester, Ápolda-utca, Szabó Imre temetkezési vállalkozó és berkocsi-t., Hid-utca. Szlávik Konstantin mechanikus, Plebánia-utca, Tombor Kornél gyógyszerész, Megyeház-utca, Turcer Mária fehérnemű tisztító intézet, Plebánia-utca.

A szövetkezetek takarékbetétei. Lapunknak jul. 7-iki számában „A hitelszövetkezetek figyelmébe” cím alatt megjelent cikkben az az állítás foglaltatik, hogy a szövetkezetek takarékbetétei is adómentesek. Minthogy ezt illetőleg kételemek merültek fel, egész terjedelmében közlünk a közigazgatási bíróság határozatát:

„A magyar királyi közigazgatási bíróság 1906. évi február hó 13-án tartott ülésén a következő elvi jelentőségű határozatot hozta:

A bodajki és moóri keresztény hitelszövetkezeteknek adóügyeit, melyekben az adó-kivető-bizottság az 1904. évi április hó 18-án 7. sz. a. kelt határozatával a bodajki szövetkezet terhére az 1903. évre 50 kor. 63 fillér, a 3. sz. a. kelt határozatával pedig a moóri szövetkezet terhére 1902. és 1903. évekre évi 176 kor. 65 fill. társulati adót állapított meg s ezeket az adókat az adófelsőzámlási bizottság 1904. évi július hó 6. napján 146. és 147. sz. kelt határozataival fentartotta. A nevezett szövetkezetek által beadott panasz folytán 1906. évi február hó 13. napján tartott nyilvános ülésben tárgyalás alá veve, következőleg

Itt:

A m. kir. közigazgatási bíróság a panasz-
szövetkezetek 1902. és 1903. évi társulati adó-
nak megállapításánál a törzsbetétek 6%-ának
megfelelő összegek az üzleti nyers jövedelemből
levonandók.

Indokok:

Az ezen bíróság XXI. sz. döntvényének
indokolásában kimondott elveknek megfelelően,

az önszegélyző egyletek és szövetkezetek csupán tagjaiktól elfogadott takarékbetétek idegen tőkéknek nem tekinthetők, miből folyólag az ily szövetkezetek a törzsbetétek 6%-ának erejéig adómentességben részesítendők. A panaszos szövetkezetekre nézve a székesfehérvári pénzügyigazgatóság által megállapított, hogy takarékbetéteiket csupán tagjaiktól fogadták el, kétségtelen tehát, hogy a törzsbetétek 6%-a a panasz tárgyát képező adók megállapításánál az üzleti nyers jövedelemből levonandó, illetve, hogy a szövetkezetek ezen 6% erejéig adómentességben részesítendők.

Mindezeknél fogva a panasznak helyt adni és a fenti módon kellett határozni.

A bíróság ennek a határozatnak két példányát a székesfehérvári m. kir. pénzügyigazgatóságnak 1906. évi jul. 6. napján 14014. II. sz. a. kelt jelentése mellékleteivel együtt fogadatosítást végett azzal a meghagyással adja ki, hogy az egyik példányt a panaszlóknak kézbesítse.

Kelt Budapesten, a m. kir. közigazgatási bíróságnak 1906. évi február hó 13. napján tartott üléséből.

Desséffy Marcell s. k., *Latkóczy Imre s. k.,*
előadó, másodelőnök.

A szóban forgó ügygyel kapcsolatosan a hitelszövetkezetek vezetőinek figyelmét felhívjuk a Szentiványi Károly által írt s a Stephaneum kiadóhivatalában kapható: „Ker. Hitelszövetkezetek kézikönyve” című műre, (ára 50 fill.) melyben részletes felvilágosítás található az adóügyi beadványokra vonatkozólag.

Pestvármegye az italmérések vasárnapi szüneteléséről. Pestvármegye törvényhatósága kimondotta, hogy a vármegye területén levő kocsmák egész éven át vasárnap és nagyobb ünnepeken délelőtt 9 órától délután négy óráig, pálinkamérések pedig egész nap zárva tartandók.

Pályázat postagyakornoki állásokra. A m. kir. posta, távirat- és távbeszélőnél betöltendő 100 gyakornokjelölti állásra pályázat hirdettetik. Ezen állásokra az 1883. évi I. törvények 14. §-a értelmében azok az ifjak pályázhatnak, akik középiskolát, vagy ezzel egyenrangú másintézetet, érettségi vizsgával, sikeresen elvégeztek, 18-ik életévüket betöltötték és magyar állampolgárok. Ezen feltételeken kívül pályázók közösi erkölcsi bizonyítvánnyal feddhetetlen előéletüket, közhatalosi orvosi bizonyítvánnyal pedig ép, egészséges, a posta-távirat és távbeszélő szolgálatra testileg is alkalmas voltak igazolni tartoznak. A sajátkezüleg írt és születési, orvosi, erkölcsi és iskolai bizonyítványokkal felszerelt folyamodványokat a már közszolgálatban állók előjáró hatóságuk, a közszolgálatban nem állók pedig az az illetékes főszolgabíró vagy polgármester útján folyó évi augusztus hó 1-éig, ahhoz képest hol a pályázók alkalmaztatást ohajtanak nyerni: a budapesti, kassai, kolozsvári, nagyváradi, pécsi, pozsonyi, soproni, temesvári, vagy zágrábi posta- és táviratigazgatóságokhoz nyújtják be. A pályázók közül kiválasztottak, az illető posta és táviratigazgatóság felhívására, az igazgatóság vezetőjénél személyesen jelentkezni tartoznak, aki azután felvételük iránt végleg határoz. A felfogadott posta és távirat gyakornokjelöltek fogadalmat tesznek, kettő (2) korona napidíjjal részesülnek és a következő feltételek mellett lépnek szolgálatba: 1) Állásukat, az illető posta és táviratigazgatóság felszólítására, a folyó évi szeptember hó 1-én elfoglalni tartoznak. 2) Kötelesek a posta és táviratigazgatóság által a kijelölendő hivatalnál, melynek feyelemli hatósága alá tartoznak, a postatávirat és távbeszélő kezelést gyakorlatilag elsajátítani és ott rendes szolgálatot teljesíteni. 3) 1908. évi szeptember hó 1-én saját költségükön Budapestre, illetve Zágrábba fognak áthelyeztetni a posta és távirat-tisztképző tanfolyam kihallgatására. 4) A posta és távirat tisztképző tanfolyam tartama alatt mint annak rendes hallgatói, tanfolyami szabályzatnak minden tekintetben alávetik magukat és a megállapított beiratási díjat fizetni kötelesek. 5) Napidíjjaik elvezetésében a tanfolyam 10 óra terjedő tartama alatt is megmaradnak, de ennek fejében a tanfolyam székhelyén levő posta és táviratigazgatóság rendelkezése szerint, a délelőtti órákban gyakorlati szolgálatot tenni tartoznak. 6) A kik ezen feltételeknek eleget nem tesznek, vagy akiknek magaviselete, avagy megbízhatósága kifogás alá esik, valamint azok is, akik a postatávirat és távbeszélő szolgálatra más okok miatt alkalmatlannak találhatnak, a szolgálat alól min-

den további igény nélkül egyszerűen felmentetnek. 7) Viszont azok, akik gyakorlati alkalmaztatásuk alatt teljesen bevalnak, a posta és távirat tisztképző tanfolyam szabályszerű elvégzése és a posta és távirat tisztai alapvizsga sikeres letétele után, posta és távirat gyakornokokká nevezetnek ki az 1893. évi IV. törvények 11. §-ban megállapított segélydíjjal: azaz, ha felsőbb tanintézetet (egyetemet, műegyetemet, jogakadémiát) végeztek, évi 1000 korona, különben pedig évi 800 korona segélydíjjal. A posta és távirat-tisztképző tanfolyam szabályzata által előírt szakvizsga sikeres letétele után pedig minősültséget szereznek a posta és távirat tisztai állásokra.

Pöstyén fürdőt 1907. jul. 11-ig 5707 személy látogatta. — Mezey színtársulata bemutató előadásban színtre hozta a „Görög rabszolgát”, mely úgy játék, mint rendezés tekintetében a társulat egyik legsikerültebb előadásainak tekinthető. — Kövessy Ferenc a fürdőzenekar karmestere javára folyó hó 18-án a gyógyteremben terített asztalok mellett sikerült hangverseny tartatott. — *Schlicht báró (Wolf Graf Baudissin)* az ismert német író csúszos baja gyógyítása céljából hosszabb időre a fürdőhelyre érkezett. Pénteken, folyó hó 19-én este fél 7 órakor a Rónai nagyszálló társalgó termeiben zene- és szavalóestélyt rendeztek a fürdővendégek a helybeli szegények javára. Belépti díj 1 korona volt. A rendező bizottság élén Boudissin gróf (Freiherr von Schlicht) állott. *A vigalmi bizottság* vasárnap, f. hó 21-én este 9 órakor reuniót rendez a gyógyteremben.

Pénzküldemények az Amerikába kivándorlottaknak. *Andrássy Gyula* gróf belügyminiszternél ismételt panasz tárgyává tette a newyorki cs. és kir. főkonzulátus, hogy a Magyarországból kivándorlottak részére a konzulátus címére érkezett pénzküldemények rendeltetése iránt, a legtöbb esetben csak hosszadalmas levelezés után tud tájékozódást kapni. Az Észak-amerikai Egyesült Államokban ugyanis a posta utalványokat a félnek nem kézbesítik, hanem a postahivatalok azokat maguknál tartják és a postautalványon levő közleményeket és a pénz rendeltetésére vonatkozó följegyzéseket pedig egyáltalában nem veszik figyelembe. Fölvívja ennelfogva a belügyminiszter a hatóságot, figyelmeztesse a nagyközönséget, hogy a saját érdekében cselekszik, ha az amerikai konzuli képviselőségekhez intézet kisebb összegű pénzküldeményeket levélbélyegeken, a nagyobb összegűeket pedig bankutalványokban magyar bankoknak amerikai bankintézetekre szóló csekkjeiben és pedig olyan ajánlott zárt levelekben küldik, amelyekben a pénzküldemény rendeltetése pontosan le van írva.

Új huszkoronás bankjegyek. Az Osztrák-Magyar Bank új huszkoronás bankjegyek kibocsátását tervezi. Az új bankjegyek kibocsátására az a körülmény készíti a bankot, hogy a mostani huszkoronás bankjegyeket nagyban hamisítják és valószínűleg sok hamisítvány van forgalomban. Az új bankjegyek előállításának költségét hat fillérben állapították meg, ami meglehetősen nagy veszteség, mert így a forgalomban levő harminc millió korona összegű huszkoronás bankjegyek előállítása 1-8 millió koronába kerül. Az új bankjegyek kibocsátását az drágítja meg, hogy az előtanulmányok s új lemezek készítése sokba kerül. Érdekesnek tartjuk e helyütt megemlíteni, hogy a bankjegyek elhasználása következtében sokkal nagyobb költség járul a bankra, mint az aranyérmek kopása következtében beálló értékcsökkenés.

Megkövesedett hulla. Ritka leletre találtak a zentai halászok. Halójukba akadt egy emberi holttest, amely teljesen meg van kövesedve. A hullát bevitték a kórházba, ahol az orvosok megállapították, hogy sok évszázaddal előbb kerülhetett ez emberi test a Tiszába. De hogy miként kövesedett meg, az rejtély marad, mert oly patakokban, forrásokban, melyeknek vize mésztartalmú, a vízbe került szerves anyagok megkövesülése könnyen érthető, de a Tisza folyóban, különösen ott az alsó részein, ilyesmit nem feledeztek meg föl.

A pálinkafogyasztás statisztikája. A múlt számban regisztráltuk a mocsonoki eszperesi kerület fölhívását a lelkeskedő papsághoz, hogy a kocsmák vasárnapi zárva tartása mellett küzdjön a közösi képviselőtestületekben s a megyei közgyűlésben. A mozgalom nagy fontosságát minden kétségen kívül helyezi Magyarország pálinkafogyasztása. Győrről maga a munkásnép ezer-nél több aláírással, kérvénnyel fordult a város-
hoz, hogy a kocsmák szombat estétől hétfőn reg-

gelig zárva legyenek. A kérvény indokai miatt fölemlítik azt is, hogy Magyarországon évenként 2,697,104 hektoliter pálinkát mérnek ki, melynek becsértéke a pálinka hektoliterjét számítva 161,826,240 koronát tesz ki. Ez azonban nem felel meg így a valóságnak, mert a pálinka forgalmi értéke a becsértéknél magasabb. A forgalmi érték szerint számítva a pálinkából évente 451,471,000 korona foly be. Ily rengeteg vagyon vesz el évente a szegény nép kezéből, ezt a borzasztó összeget fizeti erkölcs és egészsége romlásáért, ez a tengernyi jövedelem uszik le népünk torkán az ő keserves keresményéből a zsidó zsebekbe.

Munkahiány Amerikában. Az amerikai munkásviszonyok állapotáról napról-napra kedvezőtlenebb hírek érkeznek. A penszilvániai szénbányákban elkerülhetetlen lesz a sztrájk, mert a bányatulajdonosok és a munkások nem tudnak megegyezni egymással. A nagy gyárak folyton redukálják a munkások számát s ujabban a massachusettsi és connecticuti textil-gyárakból, Ohio és Pennsylvania nagy vasgyáraiból tömegesen bocsátják el a munkásokat, sőt egyes gyárak be is szüntették az üzemet. A munkások megélhetési viszonyai is egyre tűrhetetlenebbek lesznek. Amerikában az idén rossz termés lesz, ami szerfelett meg fogja drágítani az életert, úgy hogy még az a munkás is nehezen fog megélni, aki keres valamit. A munkahiány és a drágaság az amerikai munkás helyzetét felette megnehezíti s hiába igyekeznek a kivándorlásra csábító ügynökök rózsás színekkel kifesteni a helyzetet. Amerikában ma már a munkásviszonyok annyira rosszak, hogy a megélhetés is nehéz, a megdagodás pedig nagyon kétséges dolog. Az amerikai kormány is mindent elkövet, hogy a bevándorlást korlátozza. Az a bizottság, amely most Európában a kivándorlást tanulmányozza, tapasztalatai alapján olyan rendszabályokat terjeszt majd a kongresszus elé, melyek a bevándorlási törvény rendelkezéseit szigorítani lesznek hivatva. Nem szabad tehát a csábító ígéreteknek hitelt adni, Amerikában ma már sokkal nehezebb az élet, mint bárhol más helyen, s jól gondolja meg

mindenki, mielőtt kezébe veszi a vándorbotot, mert a jelenlegi viszonyok között a vándorbotból könnyen lesz koldusbot.

Parmai ibolya szappan. E név alatt pár év óta egy kitűnő mosdó szappan van forgalomban. Ki ne szeretné az ibolyaillatot? S ha e kedves és gyöngéd illattal ellátott szappanról még azt is tudjuk, hogy az arcbőrt finomítja, üdíti, ugyanígy, hogy még a legérzékenyebb arcbőrűek is nagy eredménnyel használhatják s ha tudjuk azt, hogy hasonló finom minőségűben ilyen árértékű külföldi szappant nem is lehet kapni, akkor méltán várhatjuk, hogy a közönség nem szánalmas pártolás céljából, hanem saját érdekében fogja használni e kiváló magyar gyártmányt. 1 darab 80 fillér, 3 darab 2 korona 20 fillér. Készítője Szabó Béla pipere-szappangyáros, Miskolcon. Kapható Nyitrán, Kubányi István drogériájában.

Közgazdaság.

A pécsi kiállítás.

Fényben gazdagabb és kiterjedésében nagyobb volt a tavalyi kiállítás például Nürnbergben. És ez a régi iparváros talán kiállításának belső értékével is fölötte állott a pécsinek. S mert ott elég pénz is volt, hát alkottak hatalmas művészi uton előállított hegyeket és ezeken étermeket; de azért az összbemérés, a külső csin s a változatosságban Pécs foglalja el az első helyet.

A modern ideiglenes építészetnek legremekbebb példait látjuk itt, a hol a finom izlés, az az igazi elegancia, a mely nem kápráztató látványossággal akar hatni, itt bontotta ki szárnyait.

Zsolnay Miklós, a hasonló nevű gyár mostani tulajdonosa, önfeláldozó buzgalommal rendezte a pécsi kiállítást és annak sikerével meg lehet elégedve. Zsolnay hívta maga köré barátait segítségére, és mindegyik, a kinek szerepet adott, derekasán állja meg ott helyét.

Jól esik az idegennek konstatálni, hogy ott mindenkit teljes figyelmességgel fogadnak a rendezők. Valósággal rivalizálnak egymás között

előzékenység tekintetében az idegen vendégek iránt. A fogadtatásuknál Zsolnay kivül mindig ott találjuk a pécsi ügyvédi kamarának rokon-szenves elnökét, Visy László drt, továbbá Krasznay Miklós drt, Nendtvich Andor polgármestert, Horváth István főmérnököt, Oberhammer Antal főkapitányt. Mindannyian arra törekszenek, hogy az idegen Pécsért jól érezze magát, a város jó hírnevét elvigye a távolba és minél több embert serkentsen a kiállítás megtekintésére.

A külső sikerben oroszlanrésze van Pilch Imre építésznek, a ki fáradhatlan önfeláldozással dolgozott a pavillonok tervezésén, nagy tehetségének tanujelét adva. Finom izlés és elegáns külső dísz hirdetik ezen fiatal műépítész hervadhatlan érdemeit. Mondhatni, hogy oly jellemző és sikerült pavillonokat, mint például a bortermelők pavillonja, vagy a földművelők pavillonja, még alig láttunk. De akármerre megyünk, szép beosztás, ügyes, áttekinthető elhelyezés és az egésznek összhangzata az építész művészetét hirdeti. Kár, hogy még nem volt kész a katalógus, mert egyenkint lehetett volna felsorolni a sok szép dolgot. Mert van ott minden, a mi egy kiállításon kell, hogy legyen és mindenben fenkölt izlés foglal tért. Sőt specialitása is van. Egy madár- és majomkiállítás; Várady Ferenc, Baranyamegye főlevéltárnoka már vagy huszonöt éve tart fönn egy állatkertet. A legritkább fajú madarak ily gazdag tárlata csak a világvárosok állatkertjeiben található. Van itt továbbá különleges majmok egész serege. Várady ennek az állatkertnek külön épületeket emeltetett a kiállítás területén, hogy a látogatóknak ezt a ritka gyűjteményt bemutathassa. Ez egyik legérdekesebb része a kiállításnak és nagyon mulatságos is.

Ugy mondják, hogy a pécsi első kiállítás, a melyik még anyagilag is sikerül. Ennek minden esetre legjobban örül majd a kiállítás finanszírozását kellő óvatossággal és szorgalmas, körültekintő ügybuzgalommal intéző Telegdy Kálmán, pécsi bankár, a kinek nagy érdemei vannak a kiállítás létesítésében.

Megérdemli ez a kiállítás, hogy kürttel és harsonával hirdessük a világnak, hogy a magyar

A „Felvidéki parcellázó és gazdasági bank” részvénytársaság NYITRA székhelylyel.

32. 22-52.

Vásárol saját számlájára ingatlanokat parcellázás és egészbeni tovább eladás céljából. Elfogad megbízásokat parcellázások keresztülvitelére haszonrészesezés, vagy meghatározott összeg fejében. Közvetit birtokeladásokat és vételeket. Vásárol erdőterületeket kihasználásra, vagy bármily nemű épület-, mű- és tűzifát. Elvállal haszonbérleteket albérleti joggal, e nélkül pedig azok megbízható közvetítését eszközli. Felvállal gőzeke-szántásokat ott, a hol 2000 magyar holdnyi érdekeltség biztosítható. Kedvező feltételek mellett közvetit minden rendű gazdasági szükségleteket. — Ügynöki közbenjárást esetenkénti megállapodás szerint díjazunk.

Részletes felvilágosításokkal készségesen szolgál a bank igazgatósága NYITRÁN.

MIT IGYUNK?

hogy egészségünket megóvjuk, mert csakis a természetes szénsavas ásványvíz erre a legbiztosabb óvószer.

Igyunk mohai
Igyunk mohai
Igyunk mohai
Igyunk mohai

ÁGNES-

forrást, ha gyomor-, bél- és légcsőhuruttól szabadulni akarunk.
forrást, ha a vesebajt gyógyítani akarjuk.
forrást, ha étvágyhiány és emésztési zavarok állanak be.
forrást, ha májbajoktól és sárgaságtól szabadulni akarunk.

A mohai Ágnes-forrás, mint természetes szénsavdús ásványvíz, föltétlenül tiszta, kellemes és olcsó savanyúvíz; dús szénsavtartalmánál fogva nemcsak biztos óvószer fertőző elemek ellen, hanem a benne foglalt gyógysóknál fogva kitűnő szere a legkülönbözőbb gyomor-, légcső- és húgyszervi betegségeknek. 26 év óta bebizonyosodott, hogy még ragályos betegségekktől is, mint typhus, cholera, megkíméltettek azok, a kik közönséges ivóvíz helyett a bakteriummentes mohai Ágnes-vízzel éltek. Legjelesebb orvosi szaktekintélyek által ajánlva. Számos elismert nyilatkozat a forrás ismertető füzetében olvasható. Háztartások számára másfél literesnél nagyobb üvegekben minden kétes értékű mesterségesen szénsavval telített víznél, sőt a szódavíznél is olcsóbb; hogy az Ágnes-forrás vizét a legszegényebb ember is könnyen megszerezhesse, nagyobb vidéki városokban lerakatok szerveztettek, ugyanott a forrás leírásának ismertető füzetét ingyen kapható. A forráskezelőség. — Kapható minden fűszerüzletben és elsőrangú vendéglőben. **Kedvelt borvíz!**

Főraktár: Aitner Ferenc urnál Nyitrán.

Főraktár: Aitner Ferenc urnál Nyitrán.

Verebély Géza uri és női divat áruháza, Nyitra

a Tulipánszövetség — Magyar Védő-Egyesület tagja.

II. Vármegye-u.

Legujabb női kosztüm és bluzkelme különlegességek. Tavaszi uri kalapok, nyakkendők nagy választékban! Valódi Linoleum szőnyegek! Csipke- és posztó-függönyök, asztal- és ágy-terítő. Gyapju szőnyegek és pokrócok. — Mindazon honi gyártmányu cikkeket, melyek áruházam szakmájához tartoznak állandóan raktáron tartok, a miről a Tulipánszövetség — Magyar Védő-Egyesület hiteles másolatban közreadott okmánya is tanuskodik. — Pártoljuk a honi ipart és magyar kereskedelmet ne csak szóval, de tettel!

nemzet fiait vállalva munkálkodtak egy olyan nemzeti siker elérésére, a milyen a pécsi kiállítás, a mely kiállítás szépségre és összbnyomásra nézve bátran megállhatna akármelyik nyugoti állam nagyobb városában. Ott talán több látogatója és nagyobb híre lenne. De mi boldogok vagyunk, ha ilyen produkáltunk. Most már csak az kell, hogy minden magyar ember, ha teheti, tekintse meg ezt a nemzeti dicsőséget, a mit egy dunántúli város fenkölt gondolkozásu polgársága, viszonyaihoz mérten, aprópénzéből teremtett.

Telefon.

K. Kiszucauhely. A dolog teljesen világos. Köszönjük!

S. Lopassó. Kívánságát teljesítettük. Ha még kételye van, tessék hozzá szólni, szívesen vesszük.

R. Vágkohány. Javaslataival megkészt, de azért vizsgálatással olvastuk levelét. Részletekbe most nem bocsátkozhatunk, mindenesetre szem előtt fogjuk tartani paptársaink anyagi helyzetét, mely minden kegyelet mellett kiméletet követel.

Radvány. Az ígéret beváltását várjuk. Üdvözlét!

P. Balatonfüred. Tessék aug. 8-ig beküldeni, addig Nyitrán vagyunk.

Nyitramegye Jánosfalu községben 150 magyar holdas birtok

! szabad kézből eladó !
! vagy haszonbérbe adó !

Velcsey Geza, Jánosfalu, u. p. Tökésujfalu.

104. 1-3.

Mc Cormick

amerikai aratógép-gyár

igazgatósága és főraktára:
Budapest, V., Alkotmány-utca 12.
Knecht E. John igazgató.
Mc Cormick **kévekötő-aratógégei és marokrakó-aratógégei a magyar viszonyoknak megfelelően külön lesznek gyártva.**
Ez nem üres frázis, hanem tény!

Összes gyártmányainkról szóló képes katalógusunkat kívánatra bérmentve küldjük.

84. 10-10

♦♦♦♦♦ FELTÜNŐ UJDONSÁG! ♦♦♦♦♦

Delice

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé mást nem szíhat.

legjobb valódi francia

2. 52.

SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY.

SZUPERFOSZFÁTOT,

Stassfurti káinitot

szavatolt 12.4% tiszta káli = 23-24%
kénsavas káli tartalommal, *** ** *

Stassfurti kálitrágyasót

szavatolt 40% tiszta káli = 74-76%
kénsavas káli tartalommal, *** ** *

KOVASAVAS KÁLIT (dohánytrágyázásra)

továbbá mindennemű egyéb **mütrágyaféléket**, azonkívül

RÉZGÁLICZOT (98-99%) elismert kitünő minőségben legolcsóbban szállít a

„HUNGÁRIA“ mütrágya, kénsav és vegyi ipar részvénytársaság

Budapest, V. Fürdő-utca 8.